

Nič ni resnično, vse je dovoljeno

Kaj se zgodi, ko se združita dva izmed naših najmočnejših izvoznih kulturnih fenomenov: Alamut in Laibach?

V članku preberite še:

To bomo lahko preverili 5. in 6. septembra, ko se bo v okviru 70. Festivala Ljubljana zgodila predpremiera novega sonično-simfoničnega projekta – Alamut, ki se navdihuje po romanu Vladimirja Bartola, nastal pa je v sodelovanju z iranskimi skladatelji in izvajalci.

Projekt je tako deloma nastajal tudi v Iranu in Afganistanu. V obeh državah trenutna oblast ni naklonjena umetnosti in še posebej ne glasbi, ki je, po svojem metafizičnem jeziku, lahko najbližje bogu, pravi **Novak** v imenu skupine Laibach. Kljub temu smo iz obeh držav dobili vznemirljive kompozicijske elemente, ki sestavljajo ta sonično-simfonični projekt.

»Knjiga, ki ni bila po volji nobenega režima in tudi ne bo, odlično tematizira vprašanja manipulacije vladajočih oblasti in je v tem hipu ravno tako

aktualna, kot je bila ob njenem nastanku leta 1938 ali takoj po dogodkih po 11. septembra,« pravi **Rok Zavrtnik**, direktor založbe Sanje, filozof in aktivist.

Bartol v eseju natančno opisuje vznemirjenje, ko je v Vidmarjevih besedah prepoznal »dolgo iskano snov, za katero je leta stikal po knjižnicah in arhivih«. Začutil je, »da se ga je dotaknila usoda«.

Na dokončno izoblikovanje romana je gotovo vplivalo takratno politično dogajanje v Evropi, prepredeno s totalitarističnimi diktaturami. Roman je sicer pisan v tehniki popularnih zgodovinskih romanov, hkrati pa gre za filozofski roman, saj delovanje demoničnega **Hasana ibn Sabe**, ki ni prikazan zgolj enostransko, po mnenju kritikov temelji na izdelanem relativističnem filozofskem sistemu, ki utemeljuje prevaro kot sredstvo za doseganje cilja.

Bartol je tako omenjeno izmailsko geslo *Nič ne verjeti in vse smeti storiti* v duhu Nietzschejevega Zaratustre preoblikoval v *Nič ni resnično, vse je dovoljeno* in s tem motom filozofsko utemeljil podobo demoničnega voditelja, ki s prevaro obvladuje množice, vendar s tem le služi višjemu, torej »političnemu« cilju. Motiv, ki naj bi ga prevzel tudi po motivu velikega inkvizitorja iz romana Dostojevskega *Bratje Karamazovi*.

Čeprav avtor ni skrival, da **Hasan ibn Saba** uteleša ključne diktatorje dvajsetega stoletja, ga ne izpiše enoplastno. V romanu njegov lik pravi: »Vidiš, razlika med nami, ki smo spregledali, in ogromnimi množicami, ki tavajo v temi, je tale: Mi smo se omejili, one se pa nočejo ali ne marajo omejiti. One zahtevajo od nas, da jim odpravimo belino neznanega. Ne morejo prenesti nikakršne negotovosti. Ker pa resnice nimamo, jih moramo tešiti z izmišljotinami in bajkami.«